

denarja pa je treba največje previdnosti, in se mora gledati na vse tri akceptante menjice. Ako se s tako previdnostjo dela, postaja tak zavod neizmerno koristen za dotično okolico. Kranjska žalibog še nima razen Ljubljane takih posojilnic, zato pa je kranjsko ljudstvo, zlasti dolensko in gorenjsko, tako zelo opešalo, da se kmetija za kmetijo na boben deva. L.

Politične stvari.

Česka opozicija.

Čeravno se ne skladamo v vsem, kar je v zadnjem svojem listu pod naslovom „Die böhmische Opposition“ objavil Slovanom pravični časnik konservativne stranke „Polit. Fragm.“, in tudi na besede ministra Taaffe-a tako dolgo nič ne damo, dokler ne vidimo dejanj, ima vendar omenjeni časnik marsikatero resnično zrno v sebi, in zarad tega naj ga objavimo svojim bralcem. Glasí se blizo tako le:

Čehi so zmirom bili velevažen faktor v zgodovini avstrijski in so tem več zdaj, ko gre za to, da bi tudi oni stopili v državni zbor, ki se še le tedaj more imenovati državni zbor, to je, zbor dežel cele države avstrijske, če tudi Čehi v njem sodelujejo. Al častljiva česka stranka, katero ves svet pripoznava za močno stranko, zarinila se je, kakor po časnikih beremo, dandanes v neko stališče, ki škoduje njeni veljavi. O domačem prepiru med staro- in mladočehi, ki ga imajo zdaj med seboj, ne govorimo, ker je ni nikjer politične stranke, da bi med njo ne prišlo kaj navskriž; isto tako ne maramo razpravljati tega, kar se poskuša uže nekaj časa z boljo voljo kakor ugodnim vspehom, namreč sprave med Čehi in Nemci, katero mislijo nekateri napraviti brez ministerstva le s Herbstom, ki za tako spravo celó nima srca ne. Kar se nam ne zdi prav, je le postopanje nekaterih mož česke stranke proti sedanjemu načelniku ministerstava grofu Taaffe-u. Mi smo radostni pozdravljali Taaffe-a, ko je v sedanjem ministerstvu prevzel mesto ministra notranjih zadev — toraj za notranjo politiko avstrijsko najvažnejše mesto; to smo smatrali za velik korak na poti sprave avstrijskih narodov med seboj, in še danes smo tega prepričanja, da je in da mora biti ta sprava glavni namen delovanja grofa Taaffe-a. Čemu li bi se bilo staro ministerstvo ponovilo, čemu bi bil grof Taaffe stopil vánj, če ne bi bil namen njegov ta, da na razvalinah propadle „ustavoverne“ stranke, privzemši novih moči, osnuje si novo merodajno stranko? Ako bi bilo drugače, pač staremu ministerstvu ni bilo treba odstopiti. Ali mar kdo misli, da je grofu Taaffe-u namen, tako zvano „ustavoverno“ stranko ukrepiti, na novo inštalirati ter vladati ž njo? Do tega po tej stranki tolikokrat žaljeni nekdanji tirolski dež. predsednik (Taaffe) pač ne more imeti veselja, in če bi ga tudi imel, so dandanes „ustavoverci“ med sabo tako razdjani, da jih ne bo nihče več spravil do tako trdne celote, kakor so bili prej. V ostanke prejšnjega ministerstva pa je stopil grof Taaffe še le potem, ko je videl, da mu ni mogoče o sedanjih razmerah sestaviti družega ministerstva.

Po vsem tem ni bilo nič naravnejšega, nego to, da bi bili Čehi, ki so se do zdaj odtezali državnemu zboru, čakali vsaj še tako dolgo, da bi bili videli, na katero stran bo stopila vlada o novih volitvah za državni zbor. To bi bili imeli storiti uže zato, ker mora tudi v Pragi znano biti, v kako sitnem stanu je grof Taaffe zdaj, ko še zboruje stari državni zbor, čegar večina je nasprotna vsaki koncesiji narodni opoziciji na Českem; zato in iz ozira do svojih mini-

sterskih tovarišev ne more grof Taaffe spustiti se s Čehi v nobene odločilne pogovore. Namesto tega, namreč da bi potrpeali in čakali vsaj še par tednov, se zakadé nekateri v ministra notranjih zadev in zahtevajo kar naprej uže takih koncesij, kakoršnih jim zdaj še obljubiti, o katerih zdaj še ziniti ne sme! In kako se to godí! Ne prijemajo ga po navadni javni poti, da bi mu dovolili časa za premišljenje, kako bi se lotil svojega dela o spravi političnih strank, tudi ga ne pritiska ona stranka, za katero stoji 3½ milijona prebivalcev českega kraljestva, marveč lotili so se ga posamezni, poklicani in nepoklicani, resnobni politikarji pa tudi taki pritaknjenci, ki se smučejo povsod okoli veljakov in bi radi tudi zá se posebej kaj vjeli; taki si podajajo kljuke po ministerskih sobah in se ponujajo — ta za to, drugi za ono koncesijco — spraviti česko opozicijo v državni zbor! „Politische Correspondenz“ pravi, da je iz gotovega vira zvedela, da je zadnje dni, ko se je obhajala cesarjeva slovesnost, pri grofu Taaffe-u bilo nič manj ko devet českíh prvakov. Je li to politično zrelo za možé, ki hočejo biti velika politična stranka? Se li more minister spustiti v pogajanje z vsakim posebej? Je li prav to, da se zdaj v Pragi hudo jezé, da jim minister ni vedel družega povedati nego to, da jim nič gotovega obetati ne more zdaj, ko še ne vé, kakošen bo jeseni državni zbor.

Naj bi se ti gospodje vendar postavili na Taaffeovo mesto. Pred sabo je imel in ima stari državni zbor, ki bi bil v zadnjem trenutku še v stanu vladi odreči dovoljenje proračuna, ako bi le slutil, da minister napravlja spravo s Čehi na škodo decemberski ustavi, katero si je „ustavoverna“ stranka skovala za „sv. pismo“; — zraven sebe ima Taaffe ministerske tovariše, ki so vkljub vsemu, kar se je do zdaj zgodilo, še zdaj najzvestejši prijatelji vladajoče „ustavoverske“ stranke, toraj hudi nasprotniki česke opozicije; — za hrbtom mu pa stoji stranka, podobna armadi, v kateri hoče biti vsak poveljnik, nobeden pa ne vojak. Na take stebre se ne more nobena vlada, najmanj pak še en sam minister opirati.

Dalje nastane še vprašanje: kaj si mora trezen politikar misliti o Čehih gledé vstopa v državni odbor? Ali ne bi tistim, ki bistva državopravne opozicije ne poznajo, toraj tudi ne vedó, kako pogumno se zna česki narod boriti za svoje pravo, se vrnilo prepričanje, da česki poslanci komaj čakajo trenutka, da bi leteli po vsaki ceni v državni zbor?

Zato Čehom prijazni dunajski listi zelo obžalujejo vse ono, kar se je zadnji čas med česko opozicijo godilo. Če vkljub vsemu temu napačnemu ravnanju vendar pride do sprave avstrijskih narodnih strank, se bo zgodilo to le zato, ker je politično potrebno, zaslug o tem ne bo imel nihče.

Mnogovrstne novice.

* Ko je unidan deputacija tržaškega odbora „Italie irridente“ pri Garibaldiju bila, jej je obljubil, da hoče v osvobojenje vseh Italijanov nabirati novcev za nakup enega milijona pušek, da se narod oboroží za boj, ki se ima skoro pričeti. Italijanskega ministerstva predsednik Depretis, ki ni znal najti sredstva, da bi bil usta zamašil Garibaldiju, ko se je proglasil za varuha „neoslobojenih bratov“, bo zdaj težko zabranil, da ne bi se od njega zahtevala pomoč za izvršitev tega, kar jim je obljubil za „rešitev cele Italije!“